

103560

fiendtlige proklamasjon måtte legasjonen reise straks. Samtalen begynte ca. kl. 13; kl. 16.15 reiste legasjonens personale — 25 personer i alt — med ekstratog fra Berlin. Minister Scheel og legasjonsråd Stang reiste direkte til Oslo uten å stanse i Sverige for å avlegge rapport. Seks andre steg av toget i Sverige og dro til Stockholm. I et telegram til legasjonen i Stockholm av 27. april bød Scheel seg til, alene eller sammen med Stang, å slutte seg til Regjeringen om den ønsket det. Ved kgl. res. av 31. mai 1940 ble Scheel stilt til disposibilitet.

I Danmark fortsatte sendemann Esmarch å fungere inntil han 4. mai fikk melding om at de tyske myndigheter krevde legasjonen stengt, men han reiste ikke før 8. mai da den danske regjering selv ga ham pålegg om det.

Når det gjelder forholdet til Sverige, finner Undersøkelseskommissjonen at det er tilstrekkelig å henvise til den norske kvitbok om dette emne, «Norges forhold til Sverige under krigen 1940—1945», I, Oslo 1947.

De fremmede legasjoner forlot Oslo 9. april, men kontakten med den norske regjering måtte nødvendigvis være meget mangelfull den første uken. Mange av diplomatene dro til Sälen 10.—11. april, noen fortsatte til Stockholm, men mange av dem kom tilbake og var samlet i Otta-distriktet 19. april. Senere dro de ned i Romsdalen; derfra returnerte de fleste til Oslo, og bare noen få fulgte nordover til Tromsø.

Viktigst var naturligvis kontakten med Vestmaktens sendemenn, og da spesielt med Englands. Det er i denne forbindelse av betydning straks å presisere at det ikke ble sluttet allianse av noen art mellom Norge og vestmaktene etter krigsutbruddet. Saken omtales i et skriv fra utenriksminister Lie til Justisdepartementet av 21. juli 1945 på følgende måte:¹⁾

Etter overfallet på Norge 9. april 1940 «ble det både fra britisk og fransk side tilbudt Norge hjelp i kampen mot overfallsmeinnene og fra norsk side ble hjelpen mottatt med takk. Utover de mer og mindre offisielle uttalelser som fremkom i forbindelse med tilbud og mottagelse av denne hjelp, foreligger det ikke noe som berettiger en til å tale om inngåelse på en bestemt dag av en formell allianseavtale mellom Storbritannia og Frankrike på den ene side og Norge på den annen. Dette forhindrer imidlertid ikke at de nevnte land både i skrift og tale den hele tid er betegnet som Norges allierte».

Samarbeidet med de vestallierte kom i gang både i Norge, i Stockholm, hvor særlig Hambro var virksom, og i London, og både med diplomater, politikere og militære.

Det fransk-britiske løfte av 9. april om militærhjelp ble gjentatt og utdypet de følgende dagene, og den norske regjering fikk snart vite at planene i første instans gikk ut på en tilbakeerobring av Trondheim. Når Kong Haakon kunne sitte i Trondheim omgitt av sin regjering og med en sterk britisk garnison til støtte, ville operasjonene inn i landet

og da måtte Scheel bort. Sverige overtok deretter varetagelsen av Norges interesser i Berlin.

¹⁾ U. 27. 6/26. Jnr. 16389.